

Φωτοβολταϊκά συστήματα: νομοθετικό πλαίσιο

Σοφία Αθωνιστιώτη, Δικηγόρος*

Τα φωτοβολταϊκά συστήματα, αξιοποιώντας την ηλιακή ενέργεια με τη μετατροπή της σε ηλεκτρική, αποτελούν μία από τις εφαρμογές των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) που δύναται, λόγω του ηλιακού δυναμικού της Ελλάδας, να συμβάλει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση του ενεργειακού της προβλήματος. Δεδομένων επίσης των στόχων της ΕΚ για τη συμμετοχή των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας (Οδηγίες 2001/77/ΕΚ, 2003/30/ΕΚ, 2009/28/ΕΚ) και του πρωτοκόλλου του Κιότο, που έχει κυρωθεί με το Ν 3017/2002, δεν είναι τυχαίο ότι τα τελευταία χρόνια, έστω καθυστερημένα, υπήρξε νομοθετική δραστηριότητα στη χώρα μας για τη μεγαλύτερη προώθηση των ΑΠΕ και δη των φωτοβολταϊκών συστημάτων, ακόμη και μεταξύ των ιδιωτών-καταναλωτών.

Αρχικά ο Ν 3468/2006 (ΦΕΚ Α' 129/27.6.2006), με τον οποίο μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2001/77/ΕΚ, προέβλεψε κανόνες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και έθεσε το πλαίσιο για τις απαιτούμενες διαδικασίες αδειοδότησης. Προέβλεψε ειδικότερα (άρθρο 14) πρόγραμμα ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Σταθμών με Α' φάση υλοποίησης έως το 2020, το οποίο στη συνέχεια εκπονήθηκε από την ΡΑΕ και εγκρίθηκε από τον ΥπΑν (Δ6/φ1/οικ 8684/24.4.2007, ΦΕΚ 694/3.5.2007, τροποποιηθείσα από την ΥΑ Δ6/φ1/οικ 15450/18.7.2007, ΦΕΚ Β' 1276/24.7.2007). [Σημειώτεον ωστόσο ότι με απόφαση του ΥπΑν (ΥΑ Δ6/Φ1/οικ 7037 ΦΕΚ Β' 707/22.4.2008) αναστάλη η υποβολή αιτήσεων στο πλαίσιο του κατ' άρθρο 14 παρ. 1 Ν 3468/2006 Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Σταθμών].

Περιβαλλοντικές εγκρίσεις

Η ΚΥΑ υπ' αρ. οικ. 104247/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ Β' 663/26.5.2006) όρισε τη Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 4 Ν 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 Ν 3010/2002 και η ΚΥΑ υπ' αρ. οικ. 104248/ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ Β' 663/26.5.2006) το Περιεχόμενο, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία των Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.), των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), καθώς και συναφών μελετών περιβάλλοντος, έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.).

Κανονισμός αδειών παραγωγής

Με την ΥΑ Δ6/Φ1/οικ 5707/2007 του ΥπΑν (ΦΕΚ Β' 448/3.4.2007) προβλέφθηκε Κανονισμός Αδειών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας με χρήση ΑΠΕ και μέσω Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης, για τη χορήγηση, τροποποίηση, μεταβίβαση αδειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και την έκδοση αποφάσεων εξαιρέσεως από υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής με χρήση ΑΠΕ.

Ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για ΑΠΕ

Με την υπ' αρ. 49828 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού Κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου

Ανάπτυξης (ΦΕΚ Β' 2464/3.12.2008) ενεκρίθη ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ΑΠΕ και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού. Στο άρθρο 17 ορίζονται τα κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας, αναφέροντας ως περιοχές προτεραιότητας άγονες ή μη υψηλής παραγωγικότητας περιοχές, κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους και προβλέποντας ζώνες αποκλεισμού, όπως δάση, διατηρητέα μνημεία κ.λπ.

Νόμος 3734/2009

Ο Ν 3734/2009 (ΦΕΚ Α' 8/28.1.2009) τροποποίησε τον ανωτέρω Ν 3468/2006 και ειδικότερα μεταξύ άλλων:

Προέβλεψε νέες τιμές πώλησης για την παραγόμενη από φωτοβολταϊκούς σταθμούς ηλεκτρική ενέργεια (που δύνανται να τροποποιούνται με απόφαση του ΥπΑν κατόπιν γνώμης της ΡΑΕ, αναπροσαρμόζονται δε ετησίως κατά 25% του ΔΤΚ του προηγούμενου έτους):

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ	ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟ		ΜΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟ	
		A	B	Γ	Δ
		>100 kW	<=100 kW	>100 kW	<=100 kW
2009	Φεβρουάριος	400,00	450,00	450,00	500,00
2009	Αύγουστος	400,00	450,00	450,00	500,00
2010	Φεβρουάριος	400,00	450,00	450,00	500,00
2010	Αύγουστος	392,04	441,05	441,05	490,05
2011	Φεβρουάριος	372,83	419,43	419,43	466,03
2011	Αύγουστος	351,01	394,88	394,88	438,76
2012	Φεβρουάριος	333,81	375,53	375,53	417,26
2012	Αύγουστος	314,27	353,56	353,56	392,84
2013	Φεβρουάριος	298,87	336,23	336,23	373,59
2013	Αύγουστος	281,38	316,55	316,55	351,72
2014	Φεβρουάριος	268,94	302,56	302,56	336,18
2014	Αύγουστος	260,97	293,59	293,59	326,22
Για κάθε έτος ν από το 2015 και μετά		1,3χμ ΟΤΣν-1	1,4χμ ΟΤΣν-1	1,4χμ ΟΤΣν-1	1,5χμ ΟΤΣν-1
μΟΤΣν-1: Μέση Οριακή Τιμή Συστήματος κατά το προηγούμενο έτος ν-1					

Επίσης, όρισε ότι η σύμβαση αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από φωτοβολταϊκούς σταθμούς θα έχει διάρκεια 20 ετών και θα συνομολογείται με την τιμή αναφοράς του άνω πίνακα που αντιστοιχεί στο μήνα και έτος υπογραφής της σύμβασης, υπό τον όρο της έναρξης δοκιμαστικής λειτουργίας ή αν αυτή δεν προβλέπεται, ενεργοποίησης της σύνδεσης του σταθμού εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, άλλως θα ισχύει η τιμή του μήνα έναρξης δοκιμαστικής λειτουργίας ή ενεργοποίησης της σύνδεσης, σύμφωνα με την τότε ισχύ του σταθμού.

* Συνεργάτης της «Λαμπαδάριος και Συνεργάτες», Εταιρίας Δικηγόρων.

Ορίστηκε επιπλέον ότι η άδεια παραγωγής ενέργειας ή η απόφαση εξαιρέσεως για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς απαγορεύεται να μεταβιβασθεί προ της έναρξης λειτουργίας αυτών. Από την απαγόρευση αυτή μεταγενέστερα (Ν 3769/2009, άρθρο 19 παρ. 7, ΦΕΚ Α' 105/1.7.2009) εξαιρέθηκε η περίπτωση κατά την οποία στη μεταβιβάζουσα εταιρεία ανήκει καθ' ολοκληρίαν το εταιρικό κεφάλαιο της αποκτώσας εταιρείας.

Τέλος, ο Ν 3734/2009 (άρθρο 27Α παρ. 8) πρόβλεψε την κατάρτιση Ειδικού Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε στέγες και προσόψεις.

«Φωτοβολταϊκά στις στέγες»

Δυνάμει της άνω σχετικής πρόβλεψης του Ν 3734/2009, υπογράφηκε ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 1079/4.6.2009) καταρτίζουσα Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης φωτοβολταϊκών συστημάτων μέχρι 10 kWp, σε δώματα ή στέγες, συμπεριλαμβανόμενων των στεγάστρων βεραντών, κτιρίων κατοικίας ή στέγασψς πολύ μικρών επιχειρήσεων, διάρκειας έως 31.12.2019, για παραγωγή ενέργειας που εγχέεται στο Δίκτυο, εξαιρουμένων των μη Διασυνδεδεμένων με το ηπειρωτικό Σύστημα της χώρας νήσων.

Δικαίωμα ένταξης στο Πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα μη επιτηδευματίες και φυσικά/νομικά πρόσωπα επιτηδευματίες - πολύ μικρές επιχειρήσεις, κύριοι του χώρου στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα.

Σε κοινόχρηστο ή κοινόκτητο χώρο κτιρίου επιτρέπεται η εγκατάσταση ενός μόνο συστήματος. Δικαίωμα ένταξης έχουν οι συνιδιοκτήτες εκπροσωπούμενοι από το διαχειριστή ή ένας εξ αυτών κατόπιν παραχώρησης της χρήσης του χώρου από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες. Προϋπόθεση αποτελεί η συμφωνία του συνόλου των συνιδιοκτητών αποδεικνυόμενη με πρακτικό ομόφωνης απόφασης της γενικής συνέλευσης ή με έγγραφη συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών. Επιτρέπεται η παραχώρηση χρήσης χώρου για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος, μετά από έγγραφη συμφωνία του κυρίου του χώρου αυτού, σε κύριο οριζόντιας ιδιοκτησίας του κτιρίου όπου βρίσκεται ο χώρος.

Προϋποθέσεις ένταξης είναι: ύπαρξη ενεργής σύνδεσης κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος στο όνομα του κυρίου του φωτοβολταϊκού στο κτίριο όπου το σύστημα εγκαθίσταται, μέρος των θερμικών αναγκών σε ζεστό νερό χρήσης της ιδιοκτησίας, εφόσον αυτή χρησιμοποιείται για κατοικία, πρέπει να καλύπτεται με χρήση ΑΠΕ, μη ύπαρξη δημόσιας ενίσχυσης στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού - Επενδυτικού νόμου, των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ δράσεων χρηματοδότησης και οποιουδήποτε άλλου προγράμματος χρηματοδότησης.

Η Σύμβαση Συμψηφισμού για φωτοβολταϊκό σύστημα συνάπτεται μεταξύ κυρίου του φωτοβολταϊκού και ΔΕΗ ή άλλου προμηθευτή που ηλεκτροδοτεί τις καταναλώσεις του στο κτίριο, όπου εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα, για 25 έτη, με έναρξη ισχύος την ημερομηνία ενεργοποίησης της σύνδεσης του συστήματος. Η εν λόγω Σύμβαση συνομολογείται με σταθερή τιμή αναφοράς και αντιστοιχεί στο έτος που αυτή συνάπτεται υπό την προϋπόθεση ενεργοποίησης της σύνδεσης του συστήματος εντός 6 μηνών από τη σύναψη της σύμβασης, άλλως ως τιμή αναφοράς λαμβάνεται η τιμή που αντιστοιχεί στο έτος ενεργοποίησης της σύνδεσης. Σε περίπτωση αλλαγής προμηθευτή για την ηλεκτροδότηση, λήγει αυτοδικαίως η Σύμβαση Συμψηφισμού και συνάπτεται νέα για το υπολειπόμενο εκ των 25 ετών διάστημα μεταξύ κυρίου του φωτοβολταϊκού και νέου προμηθευτή. Σε περίπτωση μεταβολής στο πρόσωπο του κυρίου του συστήματος λόγω μεταβίβασης της σχετικής ιδιοκτησίας, ο νέος κύριος υπεισέρχεται αυτοδικαίως στα απορρέοντα από την άνω σύμβαση δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δικαιοπαρόχου του. Οι Συμβάσεις Συμψηφισμού ακολουθούν τον τύπο της σύμβασης του Παραρτήματος της άνω ΥΑ και κοινοποιούνται από τον εκάστοτε προμηθευτή στη ΠΑΕ.

Η τιμή της παραγόμενης από το φωτοβολταϊκό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας που εγχέεται στο δίκτυο ορίζεται σε **0,55 Ευρώ/kWh** για τις Συμβάσεις Συμψηφισμού που συνάπτονται έως το 2011. Η τιμή μειώνεται κατά 5% ετησίως για τις Συμβάσεις που θα συνάπτονται από 1.1.2012 έως και 31.12.2019. Η τιμή στην οποία συνομολογείται η Σύμβαση Συμψηφισμού αναπροσαρμόζεται ετησίως, κατά ποσοστό 25% του ΔΤΚ του προηγούμενου έτους.

Η καταμέτρηση της παραγόμενης ενέργειας (ήτοι ενέργειας που παράγεται από το σύστημα μείον την ενέργεια που τυχόν αυτό απορροφά από το Δίκτυο για ίδια κατανάλωση) πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την καταμέτρηση της ενέργειας που καταναλώνεται. Η εκκαθάριση γίνεται από τη ΔΕΗ ή άλλο προμηθευτή, που καταχωρεί στο λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος σχετική πιστωτική εγγραφή, οπότε ο εν λόγω λογαριασμός επέχει θέση τιμολογίου αγοράς για την ενέργεια που διατίθεται από τον κύριο του φωτοβολταϊκού συστήματος.

Για τη σύνδεση του φωτοβολταϊκού συστήματος υποβάλλεται αίτηση προς τη ΔΕΗ, ως Διαχειριστή του Δικτύου και μετά από διατύπωση Προσφοράς Σύνδεσης από τη ΔΕΗ προς τον ενδιαφερόμενο κύριο του φωτοβολταϊκού και την αποδοχή αυτής από τον τελευταίο, προσκομίζεται Έγκριση εκτέλεσης εργασιών μικρής κλίμακας της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας και υπογράφεται η Σύμβαση Σύνδεσης μεταξύ κυρίου του φωτοβολταϊκού και ΔΕΗ.

Μετά την υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης υποβάλλεται αίτηση για τη σύναψη Σύμβασης Συμψηφισμού προς τη ΔΕΗ ή άλλο προμηθευτή που ηλεκτροδοτεί τις καταναλώσεις της ιδιοκτησίας του κυρίου όπου εγκαθίσταται το σύστημα.

Για την ενεργοποίηση της σύνδεσης του συστήματος υποβάλλεται αίτημα προς τη ΔΕΗ ως Διαχειριστή του Δικτύου.

Τέλος, η άνω ΥΑ ορίζει ότι **δεν υφίστανται, για τον κύριο του φωτοβολταϊκού συστήματος, φορολογικές υποχρεώσεις** για τη διάθεση της ενέργειας αυτής στο Δίκτυο. Σε συνέχεια της άνω πρόβλεψης, το άρθρο 36 Ν 3775/2009 (ΦΕΚ Α' 122) τροποποίησε τον ΚΦΕ, ορίζοντας ότι τα κέρδη φυσικών προσώπων και πολύ μικρών επιχειρήσεων από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς τη ΔΕΗ ή άλλο προμηθευτή μετά από την ένταξή τους στο ανωτέρω Ειδικό Πρόγραμμα εξαιρούνται της φορολόγησης. Το ίδιο προβλέπεται και για τα κέρδη των νομικών προσώπων που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 101 ΚΦΕ και εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, εφόσον τα κέρδη αυτά εμφανίζονται σε ειδικό λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού. Τα ανωτέρω ισχύουν για εισοδήματα αποκτηθέντα από 1.7.2009.

Ακολούθησαν δύο ακόμη υπουργικές αποφάσεις, η ΥΑ υπ' αρ. 29107/2009 (ΦΕΚ ΑΑΠ 344/20.7.2009) για τους **όρους εγκατάστασης** των φωτοβολταϊκών συστημάτων έως 10 KW σε δώματα και στέγες, που μεταξύ άλλων προβλέπει και την μη υποχρέωση έκδοσης οικοδομικής άδειας αλλά έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας και η ΚΥΑ υπ' αρ. 29116/2009 (ΦΕΚ ΑΑΠ 344/20.7.2009) για τους όρους και περιορισμούς δόμησης για την εγκατάσταση φ/β συστημάτων σε **εκτός σχεδίου περιοχές**.

Επικείμενες εξελίξεις

Στο προσεχές διάστημα αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή σχέδιο νόμου για την «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής», με το οποίο απλοποιείται η διαδικασία έκδοσης άδειας παραγωγής έργου ΑΠΕ, συγχωνεύονται σε ενιαία διαδικασία οι διαδικασίες ΠΠΕΑ και ΕΠΟ, αποδίδεται σημαντικό μέρος του ειδικού τέλους παραγωγού ΑΠΕ υπέρ των ΟΤΑ απευθείας στους καταναλωτές του διαμερίσματος του ΟΤΑ όπου εγκαθίσταται το έργο ΑΠΕ και στον ΟΤΑ, τροποποιείται το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο των ΑΠΕ και συνιστάται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Αυτοτελής Ειδική Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδύσεων ΑΠΕ, στα πρότυπα «φορέα μιας στάσης (one-stop shop)», για παροχή πληροφοριών και συντονισμένη διεκπεραίωση αιτημάτων επενδυτών. Κατά τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος θα εξοικονομηθούν στην αδειοδοτική διαδικασία συνολικά 44 έως 50 μήνες. ☑